

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי שבת פג.

עין משפט נר מצוה

ה א מיי פ"ו מהלכות שאר
אבות המצוות הלכה ה'
ב ו כ"ח פ"ח מצוות משכב
ומושב הלכה ו סגנון עשין
רמב"ם

תורה אור השלם

1 דברו אל בני ישראל
ואמרתם אליהם איש איש
כי ידקה וב מבשרו וזבו
קטנו הוא יקרא טו ב

מוסף רש"י

כדין לכל דבריהם. משום
שלא יבא מיעוק שפאל נגיל
אלה משכב וזכו (מד טז).

מוסף תוספות

א. מאן דקאר לה סבר.
ב. יעניב. ב. טפי. מוס'
ה'ל"ש. ג. כשרין. מוס'
ה'ל"ש. ד. שרין. יו. ה'רין.
ה. ואפילו הכי דחי' ליה
ללא אפילו ממנו' והא
כדאיתיה והא כדאיתיה.
ו. ה'רין. דלהכי קתני
כשרין כשרין תרי זמיני
שאין דנין שוה. יעניב.
ז. דרבה ור' אלעזר. מוס'
ה'ל"ש. ח. במלתיה
דרבנן. מוס' ה'ל"ש.
ט. בך. שנייא דרב אשי.
י. מוס' ה'ל"ש. טו. מירי. מוס'
ה'ל"ש. יא. לפי שחייטו
של זב אינו מטמא משכב
לשטוח אב הטומאה. ויש
ה'רין. יב. ובהי הכי קתני
משום משנה ו' הוב ככף
מאונים וואכילן ומשקין
ככף שנייה טמאים. ואכתי
הוב קאי. לומר [התא]
דקתני. דמשכבות
ומשבות שהן טהורין.
היינו מרין משכבות. דהא
דאי מרין היסט ראויים
להטמא באוכלים ומשקין.
יעניב. יג. והיא פירושא
ומתני. ומשום הכי
גרסינן בשמעתין כדנתן.
יעניב. יד. וכן במקומות
הרבה אלא מפני שהיא
רמוזה במשנתנו. ומאי
דלא פירש במתני' פריש
בברייתא מזכירה בשם
משנה. נמנ"ן. [ולא כהנאה]
הגליון.

רבינו הגאון (המשך)

אבל לא אבן מסמא שלהן.
ע"ז היא אבל לא היסטא.
ר' עקיבא אומר ע"ז היא
ההיסטא ומשמשיה ו' ולא
המתקין לה רב אשי
המתקין לה. והא חתפתא דרב
אשי על מירא דרבה היא
בלחוד. דהיינו ר' אלעזר
הא אק מתרין הן אבל לא
היסטא. ור' עקיבא אומר הן
היסטא לענין ע"ז ולכא
עליה חתפתא. ומשום
הכין מתרין רב אשי אליבא
דרבה ו' אק מתרין אליבא
דרבה. ולא מכלל
דבריה לה כרבה ולא סבר
לה כר' אלעזר. אלא משום
החיתא דר' אלעזר תריצא
וקיימא. ודרבה תריצא ענין
תריצא. ולא שריא רב
אשי תריצא. אלא תרין
היסטא. ר' עקיבא אומר
היסטא דאימור לענין
ע"ז. ואמר לך רבה הכי
קאמר. ע"ז ומשמשיה הן
אבל לא היסטא שהיסטו הן

מיתבי ע"ז כשרין ומשמשיה כשרין. * מצרייתא אליס ליה
למיתבי * ממתני' משום דקתני בה משמשיה * משמע * דע"ז
דומיא דמשמשיה ללא טמאנו כמשמשיה * ומשמשיה בין הן
שהיסטו בו. * כשנוייה קמא * לא מדכר משמשיה * משום דהוי ככלל הן
ולא היסטן דצרייתא אכל רב אשי

ולא היסטן דצרייתא לא הן ולא
היסטן ולא הוי ככלל הא היסטן *
כצרייתא הן ולא היסטן *
ורבי עקיבא. הרב פור"מ לא
גרסא * משמשיה כצרייתא
דר"ע דלא פליג * כמשמשיה ארבען *
הזב בכף מאונים בו. * כגמ' זכיס
(פ"ד) * משנה ה' גרסינן הזב
ככף מאונים ומשכב ומושקין ככף
שנייה ככף הזב טהורין פי' ממדרס'
ומי' טמאין דנין היסט הזב ככף
הן טמאים פי' ממדרס' כיון שהזב
למעלה הרי נשען עליהן * וגרסת
הקונט' מיושז יומר אך לא נמלא כן
אם לא כצרייתא היא כשום מקום *:
ע"ז

באבן מסמא מיתבי נכרי ונכרית ע"ז ומשמשיה הן ולא היסטא רבי עקיבא
אומר הן והיסטן בשלמא לרבי אלעזר ניהא אלא לרבה קשיא אמר לך רבה
וליטעמך נכרי ונכרית נמי הן ולא היסטן * והתניא ידבר אל בני ישראל
וגו' בני ישראל מטמאין בזיבה * ואין נכרים מטמאין בזיבה אבל גזרו
עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן אלא רבה מתרין למעמיה נכרי ונכרית הן
והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא והיסטא אבל לא אבן מסמא שלה רבי
עקיבא אומר ע"ז היא והיסטא ואבן מסמא שלה ורבי אלעזר מתרין למעמיה
נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא ולא היסטא ורבי עקיבא
אומר ע"ז היא והיסטא מתקף לה רב אשי מאי הן אלא אמר רב אשי
הכי קאמר נכרי ונכרית בין הן שהיסטו את אחרים ובין אחרים שהיסטו אותן
טמאים ע"ז שהיסטא אחרים טהורין אחרים שהיסטו אותה טמאים משמשיה
בין הן שהיסטו את אחרים ובין אחרים שהיסטו אותן טהורים רבי עקיבא
אומר נכרי ונכרית וע"ז בין הן שהיסטו את אחרים ובין אחרים שהיסטו
אותן טמאים משמשיה בין הן שהיסטו אחרים ובין אחרים שהיסטו אותן
טהורין ע"ז בשלמא אחרים שהיסטו אותה משכחת לה אלא היא שהיסטא
את אחרים הכי משכחת לה אמר רמי בריה דרב ייבא * כדתנן * הוב
ככף מאונים ואוכלין ומשקין בכף שנייה ככף הזב טמאין
כרעו

הן דקתני כצרייתא והכי משמע הן והיסטן דלישנא כצרייתא משא שהזכירו ככרי ונכרית
בין הן שהיסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהיסטו הן טמאין דמורת זבין עליהם דזו שהוסט ע"ז אדם או היסט את האדם ואת
כל דבר טמאווה דתנן [וזין פ"ה משנה ג] כל הנישא על גבי זב טמא והיינו היסט וילפינן לה דמסתת נדה (ד' ג.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה
תחתיו [ויקרא טו] ומוקמי' לקרא התם ע"כ דה"ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו נישא על גבי הזב * ע"ז שהיסטו את אחרים טהורים.
דליתקש לשרך להכי שלא תטמא לא כהיסט ולא כצבן מסמא ואליצא דרבה קמתך לה רב אשי * אחרים שהיסטו עמאיים. דהיינו משא
ומודו רבנן דמטמאה כמשא דליתקש לנדה * רבי עקיבא אומר. ע"ז נמי כנכרי ונכרית ע"ז היא היסטא זבין שהוסטו וה"ה לאבן מסמא דליתקש
לנדה והכי תני רב אשי כצרייתא אליצא דרבה נכרי ונכרית ע"ז היא המשא שלהן ולא היסטא משמשיה לא הן ולא היסטן *
היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא היסטא משמשיה לא הן ולא היסטן. וממילא לר' אלעזר מתרין לה רב אשי הכי נכרי ונכרית הן
והיסטן ע"ז ומשמשיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא ולא היסטן ע"ז היא ולא היסטא דמשא משמשיה ולא כצבן מסמא דהוא
דומיא דהיסט משמשיה לא הן ולא היסטן כך נראה לי סוגיא זו. ולא פירשו דבומינו כן והם פירשו מאי הן דליתקפתא דרב אשי אדרבי עקיבא
קאי ולא נהירא לי דקשיא לי טועם גבוה חדא ללא חתפתא היא דכיון דלמרחן דמתני' מחתפתא היא ואוסופי מוספינן עלה שפיר מניתי בה [הן]
לר"ע בין לרבה דקאמר ר"ע אכולהו קאי וקאמר * הן והיסטן לר' אלעזר נמי קאי אכולהו דהכי קאמר ר' עקיבא ע"ז לענין היסט דהיינו
משא כנכרי ונכרית וכולן הן והיסטן והכי קתני רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז הן והיסטן ועוד מ"ש דלא מיפלגי בין היסטו
אלא כצרייתא דרב אשי ומאי דוחקיה לפלוגי בהו א"ל לר' אלעזר דהכי דצרייתא משמע ליה שהוסטו הן והיסטן משמע ליה שהיסטו ועוד דסוף סוף כצרייתא
דרב אשי לר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא היסטא משמשיה קאמר [לן] הן ולא היסטן הו' ואלו רבי עקיבא הן והיסטן קאמר ור' אלעזר
ונכרית הכא נמי ה"מ לתרומה כלישנא קמא ומאי חתפתא * היי' משמשיה לה. שהחפץ ייסט אדם או חפץ אחר * כרע הזב עמאיים. שארי אחרים
זב והיסטו על זב כי האי גוונא כמיז בין ככלים בין בחדס בין בזכולין ומשקין. ככלים כמיז וכלי חרש אשר יגע בו הזב [שם] ונתא בת"כ יכול יעמאנו מחחרו
נאמר כן ונאמר להלן אשר תבשל בו [שם] מה להלן מאורו אף כן מאורו א"כ למה נאמר אשר יגע בו פשיטא מי גרע משאר טומאות שמתמאין כלי
חרס מאורין כיון דתמיז גבי שרצים ל"ל למכתבי' הכא אלא להביא נגעו שהוא ככולו ואפי' מחחרו וזוהי זה היסטו. וגבי אדם נמי וכל אשר יגע
בו הזב [שם] ור' אשי משום נגע הא כמיז נוגע בצבר הזב [שם] אלא להביא נגעו שהוא ככולו ואפי' מחחרו ואזיה זה היסטו. וגבי זכולין ומשקין תנא וכל כלי
עץ יטוף במים [שם] אמר ר' שמעון ומה בא זה ללמדנו אם ללמד שיתמא הזב כלי שטוף כגווע והלא כבר נאמר הנוגע בצבר הזב יכבס בגדיו [שם] אם
הנוגע בו יכבס בגדיו שהן כלי שטוף כגווע הוא עלמנו לא יעמא כלי שטוף כגווע אלא למה נאמר וכל כלי עץ וגו' להביא זכולין ומשקין
וכלים הנישאים ע"ג הזב דכפישין דקרא דלשאי יגע בו הזב כמיז דלוקמין דמשמשיה שהיסטו והיינו דמתן כל הנישא על גבי הזב טמא *
כרעו

את אחרים. ר"ע אומר הן והיסטן. אפילו שהיסטו הן את האחרים. ולפום הכין שילינן. ע"ז שפשיטה היא את אחרים הכי
משכחת לה. ופריש ראימי בר ייבא כגון שהייתה היא ככף מאונים ואחרים ככף מאונים וכרעה ע"ז ותלאה נחתא משום ויקרא
מכחה שמכרתה סאלקין אחרים ככף מאונים אחרת ונמצאת כנושאה ואין ויסטין מכותה. כדנתן בוב.

ור' עקיבא למאי הלכא חיתקש לנדה למשא. לחודה לוקשה לנדה:
כרבה מתני נה. דלמך לעיל דר"ע לאבן מסמא נמי חתקשה לנדה
ולא נמי ללוקשה לנדה: **ובעי נה אליצא דר' עקיבא.** מי מקיש נמי
לענין נדה דליתא לנכרית או לא: **ניחא.** דקתני לרצבן כשרך אלמא

לא מטמיה כמשא: **ממתני' דמסתת**
ע"ז * אצניו ועמיו כו: ה"ג נכרי
ונכרית וע"ז ומשמשיה כו. * ו"ג אגנע *:
נכרי ונכרית. שגורו חכמים עליהן
טומאת זבין: הן ולא היסטן. קס"ד
היסטן משמע שהוסטו דהיינו משא
ולא כשאר היסטות שבה"ס דמשמעו
שהטמא היסט האחרים: **כשנמא**
לר"א ניחא. דקתני ולא היסטן
דמשמע דלא מטמא כמשא. ולקמן
פריך מאי הן אי הן טמאין קאמר
פשיטא השתא היסטן טמא הס
מיציעא הכי אציעי ליה למתני מנגען
ולא היסטן: **לכל דכריסם** * (ה) אלמא
מטמאו כמשא דאי לא מטמאו אלא
כנמא מאי כזבין לימא כטמאי מתמי:
אלא. הא משכשתה היא ובעי לתרומה
ורבה מתרין לטעמיה ורבי אלעזר
לטעמיה: **ואבן מסמא שלהן** גרסי'.
גבי נכרי ונכרית ע"ז כצרייתא
ונכרית עבדוה וזה
דכרה בין דכר' אלעזר והכי אמרינן
כפרק בתרא דמסתת נדה (דף סט):
נכרי ונכרית מטמאין צבן מסמא
ר' אלעזר מסמא לטעמיה כו * ע"ז היא
ולא היסטו. ולא משאה שאינה
מטמאה כמשא: **מתקף לה רב אשי**
מאי הן. אי רבה ורבי אלעזר היסט
כצרייתא לשון משא משמע להו שהיסטו
אחרים דהיינו משא מאי הן והיסטן
הן ולא היסטן דקתני בין לר' עקיבא
בין לרצבן אי למימרא להו עמנן
טמאים פשיטא דלי טהורים הס
היסט מנא להו הכי אציעיא לאפילוגי
ע"ז אין היסטא טמא ר' עקיבא
אומר היסטא טמא: **אלא אמר רב**
אשי הכי קאמר נכרי ונכרית בין
הן שהיסטו אחרים. והיינו היסטן
דקתני בה ככל היסט שצמשה: **בין**

אחרים שהיסטו אדם. דהיינו משא וזהו
בין הן שהוסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהיסטו הן טמאין דמורת זבין עליהם דזו שהוסט ע"ז אדם או היסט את האדם ואת
כל דבר טמאווה דתנן [וזין פ"ה משנה ג] כל הנישא על גבי זב טמא והיינו היסט וילפינן לה דמסתת נדה (ד' ג.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה
תחתיו [ויקרא טו] ומוקמי' לקרא התם ע"כ דה"ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו נישא על גבי הזב * ע"ז שהיסטו את אחרים טהורים.
דליתקש לשרך להכי שלא תטמא לא כהיסט ולא כצבן מסמא ואליצא דרבה קמתך לה רב אשי * אחרים שהיסטו עמאיים. דהיינו משא
ומודו רבנן דמטמאה כמשא דליתקש לנדה * רבי עקיבא אומר. ע"ז נמי כנכרי ונכרית ע"ז היא היסטא זבין שהוסטו וה"ה לאבן מסמא דליתקש
לנדה והכי תני רב אשי כצרייתא אליצא דרבה נכרי ונכרית ע"ז היא המשא שלהן ולא היסטא משמשיה לא הן ולא היסטן *
היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא היסטא משמשיה לא הן ולא היסטן. וממילא לר' אלעזר מתרין לה רב אשי הכי נכרי ונכרית הן
והיסטן ע"ז ומשמשיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא ולא היסטן ע"ז היא ולא היסטא דמשא משמשיה ולא כצבן מסמא דהוא
דומיא דהיסט משמשיה לא הן ולא היסטן כך נראה לי סוגיא זו. ולא פירשו דבומינו כן והם פירשו מאי הן דליתקפתא דרב אשי אדרבי עקיבא
קאי ולא נהירא לי דקשיא לי טועם גבוה חדא ללא חתפתא היא דכיון דלמרחן דמתני' מחתפתא היא ואוסופי מוספינן עלה שפיר מניתי בה [הן]
לר"ע בין לרבה דקאמר ר"ע אכולהו קאי וקאמר * הן והיסטן לר' אלעזר נמי קאי אכולהו דהכי קאמר ר' עקיבא ע"ז לענין היסט דהיינו
משא כנכרי ונכרית וכולן הן והיסטן והכי קתני רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז הן והיסטן ועוד מ"ש דלא מיפלגי בין היסטו
אלא כצרייתא דרב אשי ומאי דוחקיה לפלוגי בהו א"ל לר' אלעזר דהכי דצרייתא משמע ליה שהוסטו הן והיסטן משמע ליה שהיסטו ועוד דסוף סוף כצרייתא
דרב אשי לר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא היסטא משמשיה קאמר [לן] הן ולא היסטן הו' ואלו רבי עקיבא הן והיסטן קאמר ור' אלעזר
ונכרית הכא נמי ה"מ לתרומה כלישנא קמא ומאי חתפתא * היי' משמשיה לה. שהחפץ ייסט אדם או חפץ אחר * כרע הזב עמאיים. שארי אחרים
זב והיסטו על זב כי האי גוונא כמיז בין ככלים בין בחדס בין בזכולין ומשקין. ככלים כמיז וכלי חרש אשר יגע בו הזב [שם] ונתא בת"כ יכול יעמאנו מחחרו
נאמר כן ונאמר להלן אשר תבשל בו [שם] מה להלן מאורו אף כן מאורו א"כ למה נאמר אשר יגע בו פשיטא מי גרע משאר טומאות שמתמאין כלי
חרס מאורין כיון דתמיז גבי שרצים ל"ל למכתבי' הכא אלא להביא נגעו שהוא ככולו ואפי' מחחרו וזוהי זה היסטו. וגבי אדם נמי וכל אשר יגע
בו הזב [שם] ור' אשי משום נגע הא כמיז נוגע בצבר הזב [שם] אלא להביא נגעו שהוא ככולו ואפי' מחחרו ואזיה זה היסטו. וגבי זכולין ומשקין תנא וכל כלי
עץ יטוף במים [שם] אמר ר' שמעון ומה בא זה ללמדנו אם ללמד שיתמא הזב כלי שטוף כגווע והלא כבר נאמר הנוגע בצבר הזב יכבס בגדיו [שם] אם
הנוגע בו יכבס בגדיו שהן כלי שטוף כגווע הוא עלמנו לא יעמא כלי שטוף כגווע אלא למה נאמר וכל כלי עץ וגו' להביא זכולין ומשקין
וכלים הנישאים ע"ג הזב דכפישין דקרא דלשאי יגע בו הזב כמיז דלוקמין דמשמשיה שהיסטו והיינו דמתן כל הנישא על גבי הזב טמא *
כרעו

והיסטו כדמפרש בתורת כהנים. אבל חזקין לא גזרו בהן טומאת גוי. והכין לישאנא דגמארא איצטריכין למיתביה משום
דמשכח ואית בה חילופי. דאבן מתרין לטעמיה. נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן. עבדוה וזה היא והיסטא אבל
לאבן מסמא שלה. ר' עקיבא אומר היא והיסטא ואבן מסמא שלה. ר' אלעזר מתרין לטעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן

(א) נדה (ג) [שם חוס' ב"ב
ב. ד"ה וקוין.] (א) [א"מ"ש]
חוס' ד"ה הוב כי אם לא
שעריהם חוס' כי ל"ל כדמתי' (א)
(ד) [וזין פ"ד מ"י ע"ג.] (א) [דף
מו"ג.] (א) כפ"ה טקס: נכר
מגע ע"ז (א) הן והיסטן ואבן
מסמא שלהן כ"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לכל דבריהם.
כ"ב ע"ז דף פד ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' אמר לך רבה פי' אפילו
עיונין דף פט ע"ב:
תוס' ד"ה מיתבי וכו'
בברייתא אליס ליה פי'
לעיל דף קי ע"א חוס' ד"ה
מי אלמא:

רבינו הגאון

ומתובנין לרבה דאמר
במשא כולי עלמא לא
פליגי. דהא רבנן קאמרי
עבדוה וזה כשרין. ורד"י.
ומתובנין נמי מנגע נכרי
ונכרית עבדוה וזה
ומשמשיה הן ולא היסטן.
ר' עקיבא אומר הן היסטן.
ופי היסט דנדרו. שאם
נגדו אדם קנה או קיסם
ונטל את הברו. אומרי
שהיסטו. ומי שנשא כולם
כבר היסטן. ויש מיטס
שלא במשא. וכיון שפן
משנה חזו עבדוה וזה
מטמאה כמנגע ואין מטמא
היסטן. הרי נודע בהמת
שאנו מטמאה כמנגע כו
מגע נכרי ונכרית. ויש
הנושאה מטיסה לפי שהיא
מתנודת כחכו כדפרישנן
לעיל. ור' עקיבא אומר הן
היסטן כל המטיס עבדוה
וזה טמא. והנושא ככלל
מיטס. בשלמא לר' אלעזר
דאמר במשא פליגי. ניהא
הא ברייתא. אילא לנדה
דאמר לר' אלעזר
קשיא. ופרקינן דאמר לך
רבה וליטעמך דקאמרה
הן ברייתא אין נכרי
ונכרית מטמאין בהיסט.
(הלא) [אלא] גזריה הכי.
עליהן שיהו טמאין כוכים
לכל דבריהם. והרי הוב
מטמא בהיסט. אלא רבה
מתרין טמאיה ור' אלעזר
מתרין טמאיה. ורבה מוקמי
לה לפלוגתא באבן מסמא
לענין ע"ז ומסקל ע"ז
מן פלוגתא. ור' אלעזר
מסקל לפלוגתא מן נכרי
ונכרית לענין היסט ומוקמי לה
לפלוגתא לענין עבדוה וזה
ומשמשיה בלחוד. מתקף
לה רב אשי מאי הן
דפשיטא דבריהן הן ולא
היסטן ר' עקיבא אומר הן
היסטן. בלשון רביש. על
מגע נכרי ונכרית עבדוה
וזה. והאי תריצא דאמרינן
לה דאבא ה' [הלא] [ואבן]
מסמא. ר"ע אומר ה' [הלא]
[ואבן] מסמא. לית
בה לענין עבדוה וזה.
פלוגתא בהיסט כל עיקר.
וקא פסק לה לברייתא הן
פשיטא ככל. אבל ר' אלעזר
קא מתרין הן אבל לא
היסטן לרבנן. ולר' עקיבא
הן והיסטן על ע"ז. ומפיק
לוהו נכרי ונכרית בריאה
ברורה דהכי אמריה כי ה' הן
דאף רבה מפיקין [שם]:
אפיקוין] שהיי גזרו עליון
שהן כזבין לכל דבריהן.
והא גזריה לענין תרומה
ששורפין אותה על מגע גוי